

Stanovisko Amicus Curiae

Stanovisko ku konaniu vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 6/2026 o návrhu skupiny 32 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky v konaní podľa čl. 128 Ústavy Slovenskej republiky o výklade čl. 12 ods. 7 a čl. 13 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti

Bratislava, 22. apríl 2026
Číslo: LRRZ/2026 - 02

Vážený Ústavný súd Slovenskej republiky,

skupina 32 poslancov NR SR sa dňa 3. februára 2026 a dňa 6. februára 2026 obrátila na Ústavný súd Slovenskej republiky s návrhom na začatie konania o výklade čl. 5 ods. 8 v spojení s čl. 5 ods. 2 a ods. 10, čl. 12 ods. 7 a čl. 13 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „podanie“). Na zasadnutí pléna Ústavného súdu dňa 11. marca 2026 bol návrh skupiny poslancov prijatý na ďalšie konanie v rozsahu týkajúcom sa výkladu čl. 12 ods. 7 a čl. 13 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti a odmietnutý vo zvyšnej časti návrhu.

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (ďalej len „Rada“, „RRZ“) je nezávislý odborný orgán zriadený na základe čl. 3 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti (ďalej len „ústavný zákon“), s pôsobnosťou na hodnotenie plnenia pravidiel rozpočtovej zodpovednosti v zmysle čl. 5 až 7 a prechodných ustanovení čl. 11 až 13 ústavného zákona a mandátom vyplývajúcim priamo z čl. 55a Ústavy Slovenskej republiky¹. Vzhľadom na tento mandát považuje Rada za dôležité, aby v konaní o výklade čl. 12 ods. 7 a čl. 13 ústavného zákona zazneli z jej pohľadu relevantné odborné argumenty.

Ustanovenie čl. 12 ods. 7 ústavného zákona ukladá vláde povinnosť požiadať Národnú radu o vyslovenie dôvery (prehľad doterajšieho uplatňovania tejto sankcie je uvedený v Boxe 1). Rada v tejto súvislosti predkladá argumenty k výkladu tejto povinnosti, najmä pokiaľ ide o jej načasovanie. Zároveň poukazuje na to, že pre úplnosť výkladu by bolo vhodné objasniť aj otázku periodicity uplatňovania tejto povinnosti v prípade, ak dlh verejnej správy pretrváva nad horným limitom dlhu (tzv. dlhovej brzdy) viac rokov po sebe.

¹ Úlohu RRZ vo vzťahu k čl. 55a Ústavy SR detailne popísal Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí (PL. ÚS 13/2022, ods. 161): „Pokiaľ ide o postavenie ústavného súdu vo vzťahu k čl. 55a ústavy, ktorého ochrana je jeho úlohou (čl. 124 ústavy), ústavný súd v zásade nie je povolaný na to, aby sám vyhodnocoval odborné otázky udržateľnosti hospodárenia a transparentnosti a efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov (porov. PL. ÚS 13/2012 o súlade právnej úpravy platov zdravotných sestier). Táto úloha prislúcha o. i. aj Rade pre rozpočtovú zodpovednosť, ktorá bola ústavou a ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti práve na tento účel zriadená. Ak má byť táto jej úloha nielen formálna, ale aj prakticky naplniteľná, je potrebné, aby Rada pre rozpočtovú zodpovednosť mohla zo svojej nezávislej a odbornej pozície do diskusie o otázkach s reálnym dopadom na dlhodobú udržateľnosť hospodárenia aspoň v minimálnej miere zasiahnuť.“

V súlade s ustálenými pravidlami ústavného práva i v súlade s cieľmi ústavného zákona a ochranou ústavnej hodnoty dlhodobej udržateľnosti hospodárenia Slovenskej republiky Rada zastáva názor, že vláda je povinná o vyslovenie dôvery požiadať bezodkladne po uplynutí 24-mesačnej výnimky. Rovnako zastáva názor, že je povinná bezodkladne zopakovať žiadosť o dôveru vždy po oficiálnom zverejnení údajov o dlhu za každý ďalší kalendárny rok, počas ktorého dlh presahuje horný limit dlhovej brzdy.

Žiadosť o vyslovenie dôvery po uplynutí 24-mesačnej výnimky

Pri otázke o načasovaní žiadosti vlády o vyslovenie dôvery vychádza Rada najmä z naliehavosti a veľkosti problému. Keďže dlh verejnej správy je nad hornou hranicou limitu dlhu a je považovaný za nadmerný, táto situácia si vyžaduje naliehavé konanie. Vláda by tak podľa Rady mala reagovať bezodkladnou žiadosťou o vyslovenie dôvery v Národnej rade (a to po uplynutí 24-mesačnej výnimky, ako aj po zverejnení výšky dlhu za predchádzajúci rok, ak sa výnimka neuplatňuje).

Text ústavného zákona nepripúšťa pochybnosť o tom, že vláda má povinnosť požiadať parlament o vyslovenie dôvery – iba neustanovuje lehotu, v ktorej tak musí urobiť. K tomu treba v zhode s ústavnoprávnou vedou uviesť, že „*existencia lehôt je v ústave výnimkou*“², resp. že „*v ústavnom práve celkovo nie je typické stanovovať termíny na vykonanie konkrétnych krokov, keďže sa prezumuje, že ústavné orgány a osoby ich tvoriace sú dost vyspelé na to, aby svoje úlohy plnili aj bez lehôt*“³. Zároveň je v doktríne zhoda na tom, že ak pre splnenie ústavnej povinnosti neexistuje lehota, znamená to, že ju treba splniť bez zbytočného odkladu⁴. Absencia konkrétneho termínu v ústavnom zákone teda z ústavnoprávneho hľadiska nemôže znamenať, že splnenie povinnosti sa dá ľubovoľne odkladať. Naopak, z absencie lehoty vyplýva, že povinnosť treba splniť bez zbytočného odkladu, čiže pri najbližšej možnej príležitosti. Platí to tým viac, že začiatok i koniec 24-mesačnej výnimky zo sankcií dlhovej brzdy je určený presným dňom. Uplynutím posledného dňa výnimky nastupuje automaticky návrat k pravidlu, ktoré hovorí, že sankcie dlhovej brzdy sa uplatňujú, medzi nimi i povinnosť vlády požiadať parlament o dôveru bezodkladne.⁵ V kontexte aktuálnej situácie by bolo rozumné predpokladať, že vláda o žiadosti o dôveru rozhodne na svojom najbližšom zasadnutí po uplynutí výnimky. Berúc do úvahy, že vláda spravidla zasadá raz týždenne, mal by to byť horizont dní.

² Orosz, L., Svák, J. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok II. (ústavné orgány). Bratislava : Wolters Kluwer, 2022, str. 317.

³ Giba, M., Bujňák, V. Výkladové problémy ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. *Justičná revue*, 2020, č. 10, str. 1129.

⁴ Orosz, L., Svák, J. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok II. (ústavné orgány). Bratislava : Wolters Kluwer, 2022, str. 231, str. 279, str. 592, str. 764.

⁵ Zhodne Cibik, S. Ústavnoprávne dopady aktivácie dlhovej brzdy. In *Justičná revue*, 2025, č. 12, str. 1257 – 1258.

Absencia lehoty a z nej vyplývajúca nutnosť splniť povinnosť bez zbytočného odkladu sa dá ilustrovať na mnohých príkladoch z nášho ústavného systému. Konkrétne aj pri podaní demisie vlády po ustanovujúcej schôdzi Národnej rady. Ani v tomto prípade Ústava nedefinuje konkrétny časový rámec na podanie demisie. Z ústavných zvyklostí však tak vláda robí bez zbytočného odkladu po ustanovujúcej schôdzi Národnej rady, väčšinou dokonca ešte v deň, keď začala ustanovujúca schôdza.

Box 1: Prehľad uplatňovania čl. 12 ods. 7 ústavného zákona

Od apríla 2021, t.j. od zverejnenia výšky dlhu za rok 2020, je pomer dlhu verejnej správy na HDP nepretržite nad horným limitom dlhu. V tomto období sa trikrát aplikovala 24-mesačná výnimka (v súlade s čl. 12 ods. 9 ústavného zákona) z povinnosti uplatňovať sankcie vyplývajúce z prekročenia tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma dlhovej brzdy:

- Dňa 1. mája 2020 začala platiť 24-mesačná výnimka z plnenia povinností vyplývajúcich z prekročenia hraníc tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma dlhovej brzdy v nadväznosti na schválenie programového vyhlásenia vlády a vyslovenia dôvery vláde⁶.
- Dňa 5. mája 2021 začala platiť nová 24-mesačná výnimka z plnenia povinností vyplývajúcich z prekročenia hraníc tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma dlhovej brzdy v nadväznosti na schválenie programového vyhlásenia vlády a vyslovenie dôvery vláde⁷. K ukončeniu výnimky došlo 5. mája 2023, čím vznikla povinnosť uplatňovať sankcie vyplývajúce z prekročenia hraníc všetkých piatich sankčných pásiem vrátane povinnosti pre vládu požiadať o vyslovenie dôvery v Národnej rade. Vláda však v tom čase o dôveru nemohla požiadať, keďže už 15. decembra 2022 jej bola vyslovená nedôvera a odvtedy vládla s iba obmedzenými kompetenciami. Po menovaní úradníckej vlády prezidentkou dňa 15. mája 2023 hlasovala Národná rada o vyslovení dôvery vláde 15. júna 2023⁸. Vláda formálne splnila sankcie tretieho a štvrtého pásma a predložila do Národnej rady návrh rozpočtu s nerastúcimi výdavkami a nulovým deficitom, no z pohľadu jeho implementácie išlo o nerealistický rozpočet, čo skonštatovala aj samotná vláda a neodporúčala ho parlamentu prijať⁹.

⁶ Národná rada SR dňa 30. apríla 2020 [schválila](#) Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2020 až 2024 čím od nasledujúceho dňa nadobudla platnosť výnimka z uplatňovania povinností vyplývajúcich z prekročenia troch najvyšších sankčných pásiem ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

⁷ Národná rada SR dňa 4. mája 2021 [schválila](#) Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2021 až 2024, čím od nasledujúceho dňa nadobudla platnosť výnimka z uplatňovania povinností vyplývajúcich z prekročenia troch najvyšších sankčných pásiem ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

⁸ Prezidentka SR dňa 15. mája 2023 vymenovala novú vládu. Vláda predložila svoje programové vyhlásenie na rokovanie Národnej rady a požiadala ju o vyslovenie dôvery, o ktorom sa hlasovalo 15. júna 2023. Poslanci Národnej rady programové vyhlásenie neschválili a dôveru vláde nevyslovili. Ústavným dôsledkom nevyslovenia dôvery je odvolanie vlády. Vláda bola odvolaná a vzápätí 15. júna 2023 bola poverená vykonávaním pôsobnosti vlády až do vymenovania novej vlády, ktorá vzišla z predčasných parlamentných volieb. Povinnosť požiadania Národnej rady o vyslovenie dôvery tak bola splnená, pričom v tomto konkrétnom prípade vyplývala nielen z ústavného zákona, ale primárne z čl. 113 Ústavy, keďže išlo o novovymenovanú vládu.

⁹ Predložený návrh rozpočtu formálne napíňal požiadavku dlhovej brzdy, no vyrovnané hospodárenie bolo dosiahnuté extrémnym znížením investícií a osobných a prevádzkových výdavkov, ktoré by podľa samotnej vlády ohrozilo fungovanie základných úloh štátu. RRZ [skonštatovala](#), že spôsob zostavenia rozpočtu nerealistickými plošnými opatreniami len v úzkej časti výdavkov s argumentom nemožnosti pripravovať legislatívne opatrenia vníma ako nedostatočnú snahu pripraviť návrh v súlade s Ústavou SR a jej cieľmi.

- Dňa 22. novembra 2023 začala platiť 24-mesačná výnimka z plnenia povinností vyplývajúcich z prekročenia hraníc tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma dlhovej brzdy v nadväznosti na schválenie programového vyhlásenia vlády a vyslovenia dôvery vláde¹⁰. Uvedená výnimka uplynula dňa 21. novembra 2025.

Od 22. novembra 2025 platia sankcie vyplývajúce z prekročenia hraníc tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma ústavného zákona. Keďže v momente uplynutia platnosti 24-mesačnej výnimky bol pomer dlhu na HDP verejnej správy v piatom sankčnom pásme podľa vtedy aktuálnej zverejnenej výšky dlhu, vláda má povinnosť požiadať Národnú radu o vyslovenie dôvery vláde.

Opakované požiadanie o vyslovovanie dôvery vláde

Zásadný význam má v tomto konaní aj otázka, ako často by mala vláda žiadať Národnú radu o vyslovenie dôvery potom, ako si túto povinnosť podľa ústavného zákona už raz splnila. Rada zastáva názor, že vláda by mala o dôveru požiadať každý rok, v ktorom je zverejnený dlh verejnej správy za predchádzajúci rok nad horným limitom dlhovej brzdy. Rovnaký názor zaznel aj v ústavnoprávnej vede¹¹. Dôvodom je to, že uplatňovanie sankcií sa vyhodnocuje každoročne na základe zverejnenej výšky dlhu za predchádzajúci rok.

Podstata vyžadovania opakovaného každoročného hlasovania o vyslovení dôvery vychádza podľa názoru Rady z toho, že sankcie sa aplikujú kumulovane, počnúc sankciami vyplývajúcimi z prekročenia hraníc druhého až po najvyššie sankčné pásmo, a teda vláda by každoročne mala pripravovať opatrenia na zníženie dlhu¹² až kým dlh neklesne pod spodnú hranicu dlhovej brzdy. Jediná sankcia, ktorá sa uplatňuje len raz (teda prvýkrát, keď dôjde k prekročeniu hranice príslušného sankčného pásma) je viazanie 3% zákonom stanovených výdavkov štátneho rozpočtu. Jednorazovosť tohto opatrenia je explicitne uvedená v čl. 12 ods. 5 písm. a) ústavného zákona. Znenia ostatných sankcií dlhovej brzdy neobsahujú formuláciu, z ktorej by vyplývalo, že sa sankcia má uplatniť iba jednorazovo, a teda sa majú uplatňovať periodicky. Tento názor potvrdzuje aj aplikačná prax.

Ak dlh pretrváva nad hornou hranicou dlhovej brzdy, Národná rada by mala opakovane vyhodnocovať, či vláda prijíma dostatočné opatrenia na zníženie dlhu berúc do úvahy všetky

¹⁰ Národná rada SR dňa 21. novembra 2023 [schválila](#) Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2023 až 2027, čím od nasledujúceho dňa nadobudla platnosť výnimka z uplatňovania povinností vyplývajúcich z prekročenia troch najvyšších sankčných pásiem ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

¹¹ Cibik, S. Ústavnoprávne dopady aktivácie dlhovej brzdy. In *Justičná revue*, 2025, č. 12, str. 1257 – 1258.

¹² Predkladanie opatrení na zníženie dlhu vyplýva z prekročenia hraníc prvého a druhého sankčného pásma dlhovej brzdy. Ministerstvo financií je vtedy povinné zaslať Národnej rade zdôvodnenie výšky dlhu a návrh opatrení na zníženie dlhu, resp. vláda musí predložiť na rokovanie Národnej rady návrh opatrení na zabezpečenie zníženia dlhu.

relevantné faktory. To je obzvlášť relevantné v súčasnosti, keď nielen že dlh neklesá pod hornú hranicu dlhovej brzdy, ale naopak očakáva sa jeho ďalší nárast a vzdaľovanie sa od hornej hranice¹³.

Opakovaným hlasovaním o dôvere vláde Národná rada potvrdzuje mandát vlády na riešenie nadmerného dlhu v prípade, ak je dôvera vyslovená, alebo tento mandát vláde berie, ak dôvera vyslovená nie je. Vyslovením dôvery vláde Národná rada dáva implicitný súhlas nielen s opatreniami, ktoré vláda už prijala, ale aj s opatreniami, ktoré predkladá ako plán ďalšieho postupu, a preberá tak časť politickej zodpovednosti za ich realizáciu. Národná rada by preto mala mať pre potreby vyslovenia dôvery, o ktorú vláda žiada podľa čl. 12 ods. 7 ústavného zákona, všetky relevantné informácie o doteraz prijatých aj plánovaných opatreniach, aby mohla prijať kvalifikované rozhodnutie. V tejto súvislosti Rada poznamenáva, že nemôže obstať prípadný argument, že vláda opakovane o dôveru žiadať nemusí, lebo poslanci môžu navrhnuť kedykoľvek hlasovanie o vyslovení nedôvery. Z hľadiska pozície vlády je totiž zásadný rozdiel medzi situáciou, keď sa hlasuje o vyslovení dôvery a vláda potrebuje explicitnú podporu väčšiny Národnej rady a situáciou, keď sa hlasuje o vyslovení nedôvery a vláde stačí aj implicitná podpora, t. j. fakt, že väčšina poslancov Národnej rady nezahlasuje proti vláde.

K požiadaniu Národnej rady o vyslovenie dôvery by podľa Rady malo dôjsť raz ročne na základe výšky dlhu za predchádzajúci rok zverejnenej Eurostatom v apríli bežného roka (viď Box 2), ak je dlh nad horným limitom, resp. v ňom naďalej zotrúva. Ak sa v októbri bežného roka potvrdí, že úroveň dlhu ostala nad horným limitom, vláda by už nemusela v danom roku opakovane žiadať Národnú radu o vyslovenie dôvery, keďže sankcia viažuca sa k dlhu za predchádzajúci rok sa nezmenila. Na druhej strane môže nastať situácia, že v apríli zverejnená výška dlhu nepresahuje horný limit, ale v októbri už na základe spresnených údajov presiahne horný limit. V tomto prípade by požiadavka na opakovanú žiadosť o vyslovenie dôvery vznikla až na jeseň.

Box 2: Zverejnenie výšky dlhu verejnej správy

Úroveň dlhu ku koncu predchádzajúceho roka zverejňuje Eurostat vždy dvakrát ročne (v rámci tzv. notifikácií): na jar v apríli a na jeseň v októbri. Za zostavenie a odoslanie údajov o dlhu a deficite za sektor verejnej správy Eurostatu je zodpovedný Štatistický úrad SR.

V rámci jarnej notifikácie deficitu a dlhu, zverejnenej v apríli roku t sa prvýkrát zverejňuje výška dlhu za predchádzajúci rok t-1 a tiež dochádza k spresneniu dlhu za roky t-2 až t-4. Na jeseň, teda v rámci októbrovej notifikácie, dochádza k spresneniu výšky dlhu za rok t-1 (a roky t-2 až t-4) na základe dodatočných údajov, ktoré neboli v apríli k dispozícii.

¹³ Uvedené platí podľa odhadov RRZ (viď tabuľka 1), Národnej banky Slovenska ([Ekonomický a menový vývoj, marec 2026](#)) ako aj Vlády SR ([Návrh rozpočtového plánu Slovenskej republiky na rok 2026](#), UV-30222/2025, 15. október 2025).

Práve prvé zverejnenie dlhu za rok t-1 je spúšťacím momentom uplatňovania sankcií dlhovej brzdy - vyhodnotenia toho, či a ktoré sankcie sa majú uplatniť. Viazanie na notifikáciu vychádza z dôvodovej správy k ústavnému zákonu o rozpočtovej zodpovednosti: „Ustanovenie zároveň obsahuje popis opatrení, ktoré je nevyhnutné realizovať v prípade, že výška dlhu presiahne určitú hranicu s tým, že závažnosť jednotlivých opatrení je odstupňovaná podľa percentuálneho vyjadrenia aktuálnej výšky dlhu, zverejnenej Eurostatom v rámci jarnej alebo jesennej notifikácie.“

Historicky došlo zatiaľ jedinýkrát k takým rozdielom medzi jarnou a jesennou notifikáciou, ktoré by dlh zaradili do rôznych sankčných pásiem dlhovej brzdy. Jarná notifikácia v apríli 2020 vyčíslila dlh za rok 2019 na 48,0 % HDP, t.j. presne pod spodnou hranicou dlhovej brzdy. Jesenná notifikácia v októbri revidovala dlh na 48,5 % HDP, t.j. už v prvom sankčnom pásme. V novembri 2020 splnilo ministerstvo financií požiadavku prvého sankčného pásma a predložilo Národnej rade zdôvodnenie výšky dlhu a návrh opatrení na jeho zníženie. Neskoršie notifikácie revidovali dlh naspäť na 48,0 % HDP.

Doplňujúce informácie

Nasledujúce doplňujúce informácie ilustrujú praktické fungovanie dlhovej brzdy a poukazujú na riziká formalistického plnenia jej ustanovení, ktoré oslabujú dosahovanie cieľov ústavného zákona.

V súčasnosti sa dlh verejnej správy Slovenska nachádza nad horným limitom už šiesty rok po sebe (od zverejnenia výšky dlhu za rok 2020 v apríli 2021). Podľa aktuálnej prognózy Rady, ktorá obsahuje doteraz prijaté konsolidačné opatrenia, by bez pokračovania v konsolidácii verejných financií mohol dlh verejnej správy prekročiť úroveň 70 % na HDP už v roku 2028¹⁴. Naliehavosť potreby zníženia dlhu verejnej správy sa od prvého roku prekročenia horného limitu výrazne zvýšila.

Tabuľka 1: Vývoj základných ukazovateľov hospodárenia verejnej správy

v % HDP	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 2027 2028 2029			
	skutočnosť										Prognóza RRZ*		
Saldo hospodárenia	-1,0	-1,0	-1,2	-5,3	-5,1	-1,6	-5,3	-5,3	-4,5	-4,3	-5,1	-5,3	-5,6
- z toho úrokové náklady	-1,4	-1,3	-1,2	-1,2	-1,1	-1,0	-1,2	-1,4	-1,5	-1,6	-1,9	-2,1	-2,3
Hrubý dlh	51,4	49,3	48,0	58,4	60,2	57,8	55,8	59,7	61,4	63,5	66,9	70,1	73,4
Horný limit dlhu	60	59	58	57	56	55	54	53	52	51	50	50	50
Vzdialenosť od horného limitu dlhu	-8,6	-9,7	-10,0	1,4	4,2	2,8	1,8	6,7	9,4	12,5	16,9	20,1	23,4

* Vláda SR prognózuje výšku dlhu na úrovni 62,8% HDP v roku 2026 s rastom na 67,6% HDP do roku 2028; Návrh rozpočtového plánu SR na rok 2026 (október 2025)

Zdroj: 2017-2025 Eurostat, 2026-2029 prognóza RRZ (marec 2026)

¹⁴ Pre ilustráciu, len priame vplyvy súvisiace s úrokovými nákladmi na financovanie dlhu vzrástli z úrovne 1,1 mld. eur v roku 2022 (1,0 % HDP) na 2,1 mld. eur v roku 2025 (1,5 % HDP) a predpokladá sa ďalší nárast na úroveň približne 3,0 mld. eur do roku 2028 (2,1 % HDP), čo samo o sebe predstavuje jeden z hlavných príspevkov zvyšujúcich deficitov. To zároveň odoberá zdroje na financovanie ostatných oblastí a znižuje tak priestor pre rozhodovanie vlády a parlamentu.

Rada vo svojich hodnoteniach opakovane upozorňuje, že vlády pristupujú k plneniu ústavného zákona formalisticky¹⁵, bez toho, aby bol naplnený jeho účel¹⁶ (Box 3). Zároveň materiál s návrhom opatrení na zníženie dlhu predkladajú vlády Národnej rade zvyčajne až po schvaľovaní návrhu rozpočtu v Národnej rade, pričom obsahuje len opatrenia zahrnuté v rozpočte na najbližší rok a nepredstavuje ucelenú stratégiu jeho znižovania¹⁷. Zvrátenie nepriaznivého vývoja dlhu si vzhľadom na zlý stav verejných financií vyžaduje viacročné úsilie, preto je podľa Rady potrebné, aby vlády predstavili dôveryhodnú stratégiu na zníženie dlhu minimálne počas ich celého volebného obdobia.

---

¹⁵ Uprednostnenie praktického plnenia ústavného zákona pred jeho formalistickým výkladom a plnením vyzdvihol Ústavný súd napríklad pri úlohách RRZ v 161. bode z odôvodnenia nálezu sp. zn. PL. ÚS 13/2022. Ústavný súd zároveň pripomenul, že Ústava nie je dokumentom obsahujúcim normatívne irelevantné proklamácie, ktorých význam je určený až ďalšou zákonodarcovou činnosťou, ale je skutočným súborom priamo aplikovateľných noriem, princípov a hodnôt, ktoré majú svoj konkrétny normatívny dopad.

¹⁶ V Dodatku k hodnoteniu Rozpočtu verejnej správy na roky [2023 až 2025](#) (február 2023) Rada upozornila, že ústavný zákon vyžaduje, aby vláda predstavila strednodobé konsolidačné opatrenia, keďže úroveň dlhu bola od roku 2020 v najvyššom sankčnom pásme. Po zverejnení dlhu za rok 2021 v apríli 2022 vláda tento dokument schválila až v januári 2023, pričom podľa hodnotenia RRZ neobsahoval žiadne relevantné opatrenia, ktoré by mali viesť k poklesu podielu dlhu na HDP na bezpečné úrovne; návrh obsahoval iba minimálne množstvo konkrétnych opatrení pre roky 2024 a 2025 bez zásadného vplyvu na zmenu trajektórie dlhu. Vo svojom [stanovisku](#) Rada konštatovala, že predloženie materiálu zdôvodnenia výšky dlhu v marci 2023 po zverejnení výšky dlhu za rok 2021 Eurostatom dňa 22. apríla 2022 bolo neodôvodnene oneskorené a znova upozornila na chýbajúcu dôveryhodnú strednodobú konsolidačnú stratégiu pre obdobie od roku 2024.

¹⁷ V tejto súvislosti Rada opakovane poukazovala na nevyhovujúci proces schvaľovania rozpočtu v Národnej rade iba na najbližší rozpočtový rok a vyzývala na zvýšenie záväznosti trojročného rozpočtu. RRZ, Hodnotenie Návrhu rozpočtu verejnej správy, dodatok k hodnoteniu [2026 až 2028](#), str. 31, (január 2026), [2025 až 2027](#), str. 43, (november 2024), [2024 až 2026](#), str. 45, (január 2024), [2023 až 2025](#), str. 11, (november 2022), Správa o hodnotení plnení pravidiel rozpočtovej zodpovednosti a plnení pravidiel rozpočtovej transparentnosti [za rok 2024](#), str. 59, (august 2025), [za rok 2023](#), str. 56, (august 2024), [za rok 2022](#), str. 52, (august 2023), [za rok 2021](#), str. 45, (august 2022), [za rok 2020](#), str. 43, (august 2021), [za rok 2019](#), str. 43, (august 2020). Toto odporúčanie Rady pretrváva od hodnotenia [za rok 2014](#), str. 23, (august 2015).

Box 3: Vyhodnotenie plnenia sankcií tzv. dlhovej brzdy za rok 2023¹⁸

Vzhľadom na 24-mesačnú výnimku, dosiahnutá výška verejného dlhu za rok 2023 (zverejnená v apríli 2024) bola spojená iba so sankciami vyplývajúcimi z prekročenia prvých dvoch sankčných pásiem¹⁹, t.j. vláda mala povinnosť predložiť na rokovanie Národnej rady SR návrh opatrení, ktorými navrhuje zabezpečiť zníženie dlhu. Ústavný zákon nestanovuje termín predloženia tohto návrhu.

Dokument s názvom *Zdôvodnenie výšky hrubého dlhu SR a návrh opatrení na jeho zníženie*²⁰ bol parlamentu doručený dňa 30. júla 2024²¹. Konkrétne opatrenia obsiahnuté v rámci tohto dokumentu boli nedostatočné na zníženie podielu dlhu verejnej správy na HDP, čím nedošlo k reálnemu naplneniu cieľa ustanovení ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti a čl. 55a Ústavy SR, ktorých účelom je zabezpečiť dlhodobu udržateľnú verejnú financie.

Vláda v rámci prípravy rozpočtu na roky 2025 až 2027 pripravila balík konsolidačných opatrení, ktorý parlament schválil na jeseň 2024. Schválené opatrenia by viedli k dosiahnutiu cieľa deficitu len v roku 2025. Na splnenie cieľov deficitov pre roky 2026 a 2027 rozpočet nepredstavil dostatočné konkrétne opatrenia. Zároveň aj pri dosiahnutí stanovených rozpočtových cieľov by na horizonte rozpočtu nedošlo k stabilizácii dlhu, len k spomaleniu jeho rastu²². Nožnice medzi úrovňou hrubého dlhu a horným limitom dlhu by sa tak postupne ďalej roztvárali.

Vláda počas roka 2024 nepredstavila dostatočné návrhy opatrení na zabezpečenie zníženia dlhu. Táto požiadavka nebola splnená²³.

Tento prístup sa prejavuje aj absenciou účinného viacročného rámca riadenia verejných financií. Fungovanie limitu dlhu verejnej správy bolo zamýšľané ako súbežné pravidlo s ostatnými

¹⁸ Správa o hodnotení plnenia pravidiel rozpočtovej zodpovednosti a pravidiel rozpočtovej transparentnosti za rok 2024 (august 2025). Správu [predložila](#) Rada do Národnej rady dňa 27. augusta 2025. Správa bola [prerokovaná](#) Výborom Národnej rady Slovenskej republiky pre financie a rozpočet dňa 3. septembra 2025, avšak výbor neprijal platné uznesenie, ktorým by zoberal správu za rok 2024 na vedomie, nakoľko návrh uznesenia [nezískal](#) podporu potrebnej nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov. Správa bola prerokovaná na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky konanej dňa 11. decembra 2025, na ktorej návrh uznesenia, ktorým by poslanci prijali správu na vedomie [nezískal](#) podporu nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov.

¹⁹ Prechodné ustanovenia čl. 13 ústavného zákona určujú, že od rozpočtového roku 2018 do konca rozpočtového roka 2027 dochádza k postupnému znižovaniu všetkých hraníc sankčných pásiem ústavného zákona v zmysle čl. 12 ods. 3 až 7 o jeden percentuálny bod. Teda zatiaľ čo v roku 2017 bol horný limit pre dlh verejnej správy v pomere na HDP na úrovni 60 %, tak v roku 2027 bude hranica najvyššieho sankčného pásma na úrovni 50 % HDP. V roku 2024, ktorý bol určujúci pre ustanovenie sankčných povinností vlády v roku 2025, bol horný limit dlhu vo výške 53 % HDP.

²⁰ Vláda SR [schválila](#) materiál so zdôvodnením výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie dňa 10. júla 2024. Vláda SR materiál predložila do Národnej rady dňa 30. júla 2024 ([ČPT 379](#)). Poslanci NR SR tento dokument [vzali na vedomie](#) dňa 11. septembra 2024.

²¹ Nad rámec opatrení zahrnutých v rozpočte na roky 2024 až 2026 materiál obsahuje opatrenia na zdanenie tabakových výrobkov a sladených nápojov. Podľa [odhadu RRZ](#) v čase hodnotenia schváleného rozpočtu rozpočtované hodnoty deficitu vedú k nárastu dlhu v strednodobom horizonte, a teda prijaté opatrenia nie sú dostatočné na pokles dlhu, ako to predpokladá sankcia ústavného zákona. Celkový vplyv opatrení nad rámec rozpočtu, ktoré vláda predstavila v rámci Programu stability SR na roky 2024 až 2027, dosahuje po plnom nábehu ich vplyvov 0,3 % HDP ročne.

²² Vláda očakávala pokles dlhu až v roku 2028 v zmysle cieľov deklarovaných v Národnom strednodobom fiškálno-štruktúrnom pláne na roky 2025-2028, ktorý rovnako neobsahuje konkrétne opatrenia na zabezpečenie zníženia dlhu.

²³ V prípade opatrení po zverejnení úrovni dlhu za rok 2022 nedošlo vôbec k predloženiu návrhu opatrení. Materiál bol predložený na rokovanie vlády až 10. júla 2024. Z pohľadu RRZ však uvedený materiál reflektuje na zverejnenú výšku dlhu za rok 2023 a nie je ho možné súčasne považovať aj za splnenie sankcie na základe zverejnenej výšky dlhu za rok 2022, keďže sankcia sa uplatňuje každoročne.

piliermi²⁴, avšak predovšetkým s limitom verejných výdavkov²⁵. Limit dlhu sám o sebe nepostačuje na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti a slúži skôr ako záchranná brzda v prípade dlhodobo nepriaznivého vývoja verejných financií. K tomu im mal pomáhať operatívny nástroj riadenia rozpočtu a viacročného rozpočtovania – limit verejných výdavkov. K dnešnému dňu Slovensko nemá schválené účinné limity výdavkov, ktoré by napĺňali parametre a požiadavky na ochranu dlhodobého hospodárenia Slovenskej republiky. Súčasný stav vysokého a stále rastúceho dlhu je tak výsledkom aj nenaplnenia zamýšľaného uceleného rámca pravidiel rozpočtovej zodpovednosti.

Absencia efektívnych limitov výdavkov podľa požiadaviek ústavného zákona, nerešpektovanie a prevažne formálne plnenie sankcií prvých pásiem dlhovej brzdy viedlo k tomu, že neboli najmä v predkrízovom²⁶ a pokrízovom období²⁷ prijímané dostatočné kroky na ochranu dlhodobého hospodárenia verejných financií. Naopak, boli prijímané aj opatrenia s významným negatívnym dopadom na deficit a dlh (Box 4)²⁸.

²⁴ Podľa ústavného zákona sú pravidlá rozpočtovej zodpovednosti tvorené číselným pravidlom stanovujúcim limit hrubého dlhu verejnej správy, tzv. dlhová brzda, (čl. 5 a súvisiace prechodné ustanovenia v čl. 11 až 13), osobitnými pravidlami pre územnú samosprávu (čl. 6), ukazovateľom dlhodobej udržateľnosti a limitom na verejné výdavky (čl. 7).

²⁵ K uzákoneniu limitu verejných výdavkov došlo po 11 rokoch od schválenia ústavného zákona. Limity sa s účinnosťou od 1. apríla 2022 stali hlavným rozpočtovým nástrojom na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií, no v takejto podobe ostali platné len do 31. júla 2024. Ani v tomto období však neboli efektívnym nástrojom, keďže limit verejných výdavkov na rok 2023 sa z dôvodu uplatňovanej výnimky naviazanej na európske pravidlá Paktu stability a rastu mohol prekročiť. Následne, schválený Rozpočet verejnej správy na roky 2024 až 2026 neobsahoval toto pravidlo a vláda schválila zmenu zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ktorou limity verejných výdavkov v plnej miere naviazala na reformované európske pravidlá Paktu stability a rastu s účinnosťou od 1. augusta 2024. Tieto limity však nie sú pre Slovensko vhodné nastavené a tak nemusia v najbližšom období viesť k zastaveniu nárastu dlhu verejnej správy (Skopál (2026), [Nesprávne nastavenie európskych pravidiel pre Slovensko si vyžaduje ambicióznejší domáci prístup k ozdraveniu verejných financií](#)).

²⁶ Nedostatočná pripravenosť verejných financií na krízy sa prejavuje tým, že vysoká úroveň dlhu obmedzuje fiškálny priestor na absorbovanie ďalších šokov a zvyšuje riziká pre stabilitu financovania dlhu aj životnú úroveň obyvateľov. Z tohto pohľadu je kľúčové udržiavať takú úroveň dlhu, ktorá umožní zvládnuť negatívne šoky bez nutnosti okamžitej výraznej konsolidácie a bez prudkého nárastu rizikovej prirážky.

²⁷ Ani počas kríz by nemalo dochádzať k prijímaniu neprefinancovaných trvalých výdavkových opatrení, keďže to zvyšuje dlhodobú záťaž verejných financií. Rada preto opakovane upozorňovala na potrebu, aby vláda popri dočasných krízových opatreniach predstavila aj dôveryhodnú viacročnú stratégiu znižovania dlhu. Rada už v Hodnotení Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky [2021 až 2023](#) (november 2020), str. 9, upozorňovala na potrebu zverejnenia niekoľkoročného ambiciózneho konsolidačného plánu, ktorý by na strednodobom horizonte zastavil nárast dlhu, spôsobom ktorý by neohrozil oživovanie ekonomiky. V Hodnotení Návrhu rozpočtu na roky [2022 až 2024](#) (november 2021), str. 9, Rada upozornila na nutnosť konsolidácie a potrebu zastavenia nárastu dlhu a vytvorenia podmienok pre jeho znižovanie, keďže návrh rozpočtu neobsahoval špecifické konsolidačné opatrenia na dosiahnutie cieľov v rokoch 2023 a 2024. Rada v Hodnotení Návrhu rozpočtu [2023 až 2025](#) (november 2022), str. 11, upozorňovala, že hlavným cieľom vlády na strednodobom horizonte malo byť definovanie jasnej strednodobej konsolidačnej stratégie popri dočasnom tlmení negatívnych dopadov kríz jednorazovými opatreniami. Rada v Hodnotení rozpočtu verejnej správy na roky [2024 až 2026](#) (január 2024), str. 10, konštatovala, že vzhľadom na vtedajší nepriaznivý stav verejných financií a v tom čase končiacie krízové obdobie rozpočtované zhoršenie verejných financií a odklad potrebnej konsolidácie nebol opodstatnený. Rada v Hodnotení Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky [2025 až 2027](#) (november 2024) upozornila, že ani dosiahnutie vládnych cieľov pre deficit v roku 2027 by nestačilo na znižovanie dlhu. Rada v Hodnotení Návrhu rozpočtu na roky [2026 až 2028](#) (január 2026) konštatovala, že bez prijatia dodatočných konsolidačných opatrení bude dlh na horizonte rozpočtu pokračovať v raste a prekročí hranicu 70 % HDP.

²⁸ Príkladom je aj zvyšovanie daňového bonusu na dieťa a prídavku na dieťa, ktoré boli aj napriek pozastaveniu účinnosti príslušného zákona Ústavným súdom schválené v roku 2022 inou legislatívnou úpravou.

Box 4: Konsolidačné opatrenia prijaté v rokoch 2023 až 2025 a vplyvy na hospodárenie Slovenska

Napriek chýbajúcej ucelenej viacročnej stratégii súčasná vláda prijala v rokoch 2023 až 2025 pomerne rozsiahle konsolidačné opatrenia. Ich účinok však oslabili iné kroky vlády a ďalšie faktory:

- Konsolidačné opatrenia prijaté v rokoch 2023 až 2025 povedú podľa RRZ²⁹ k zlepšeniu deficitu o viac ako 3 % HDP. Na druhej strane však vláda prijala aj opatrenia zvyšujúce výdavky a znižujúce príjmy, ktoré tieto pozitívne efekty čiastočne znižujú (približne o 1,5-1,8 % HDP). Ide napríklad o zavedenie plnohodnotných 13. dôchodkov, zvyšovanie výdavkov v zdravotníctve, školstve, poskytovaní energiodotácií, nižšia 5% sadzba DPH pre vybrané tovary a služby alebo nižšia sadzba DPPO pre malé firmy. V dôsledku rozhodnutí vlády sa tak skutočný efekt konsolidácie výrazne znížil³⁰.
- Primeranosť opatrení je potrebné vyhodnocovať aj v kontexte nárastu schodkov v scenári bez opatrení, kedy najmä výdavky na obranu a úrokové náklady predstavujú dodatočné výdavkové náklady v sume približne 1,3 % HDP v roku 2026.

Hodnotenie fiškálnej politiky by preto nemalo vychádzať len z vybraných deklarovaných konsolidačných opatrení, ale z celkového súboru prijatých rozhodnutí, vrátane iných faktorov. Prijímané opatrenia na zlepšovanie hospodárenia Slovenska nepostačujú pokrývať nové dodatočné výdavky schválené vládou alebo parlamentom, ani vplyvy iných faktorov, čoho výsledkom je stále vysoký deficit a rastúca trajektória dlhu.

Slovenská republika je malá a otvorená ekonomika, citlivá na externé ekonomické šoky, čo potvrdil aj vývoj v posledných rokoch. Aj z tohto dôvodu ústavodarca pri prijímaní ústavného zákona zvolil obozretnejší prístup a nastavil horný limit dlhu prísnejšie³¹, než vyplýva zo všeobecných európskych pravidiel³².

Funkčnosť rámca ústavných pravidiel rozpočtovej zodpovednosti je založená na postupnom uplatňovaní sankcií, ktorých cieľom je motivovať vlády k prijímaniu opatrení už v skorších štádiách zadlžovania a zároveň ich obmedzovať v neskorších štádiách, ak nevykonali včas účinné opatrenia. Sankcie sa sprísňujú v závislosti od miery prekročenia príslušných hraníc a uplatňujú sa kumulatívne,

²⁹ RRZ, [Dodatok k hodnoteniu Rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028](#), str. 16 a 17 (Box 1).

³⁰ Podľa RRZ, [Dodatok k hodnoteniu Rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028](#), str.6, platné numerické fiškálne pravidlá nebudú v najbližších rokoch dostatočne účinné. Výdavkové pravidlá (národné nominálne stanovené limity a rast čistých výdavkov podľa európskych pravidiel) sú vzhľadom na chyby v nastavení a uplatnenie takisto nevhodne definovanej únikovej klauzuly na obranné výdavky príliš voľné a neplnia tak cieľ dostatočného ozdravovania verejných financií.

³¹ Doterajšie analýzy RRZ ([Múčka a Ódor 2017](#), [Múčka a Ódor 2018](#)) indikujú, že bezpečná úroveň dlhu pre Slovensko sa nachádza hlbšie pod úrovňou 50 % HDP. Zvyšovanie dlhu nad 50 % HDP je sprevádzané negatívnymi dôsledkami pre ekonomiku, vrátane rastu rizikovej prirážky, ktorá zvyšuje náklady na financovanie dlhu. Ďalšie, hoci aj relatívne mierne zhoršenie makroekonomických podmienok by tak mohlo viesť k výrazne rýchlejšiemu rastu dlhu alebo k výraznejšej reakcii finančných trhov. Situáciu potvrdzuje aj skutočný vývoj, keď Slovensko v súčasnosti platí vyššiu rizikovú prirážku pri financovaní svojho dlhu ako porovnateľné krajiny eurozóny, čo navyšuje celkové náklady na financovanie dlhu a odráža nižšiu dôveru finančných trhov.

³² Ide o tzv. Maastrichtské kritériá, ktoré sa hodnotia v porovnaní referenčnými hodnotami pre verejný dlh na úrovni 60 % HDP a 3 % HDP pre deficit verejnej správy. Prekročenie týchto hraníc môže viesť k spusteniu tzv. procedúry nadmerného deficitu – členské krajiny majú povinnosť prijať opatrenia, ktorými nadmerný deficit a dlh znížia pod stanovené hranice.

pričom vyžadujú opakované každoročné prijímanie opatrení. Tento mechanizmus zdôrazňuje zámer ústavodarcu riešiť rastúce zadĺženie včas a predchádzať situáciám, v ktorých dochádza k prekročeniu horného limitu dlhu.

Úniková klauzula v trvaní 24 mesiacov (čl. 12 ods. 9), teda výnimka z plnenia povinností vyplývajúcich z prekročenia hraníc tretieho, štvrtého a piateho sankčného pásma dlhovej brzdy, neznamena odklad povinnosti konať³³, ale vytvára časovo obmedzený priestor na navrhovanie a prijímanie opatrení bez uplatnenia najprísnejších sankcií. Hoci ústavný zákon explicitne nestanovuje tempo znižovania dlhu, ktoré je potrebné vždy posudzovať aj s ohľadom na aktuálne ekonomické podmienky, samotná existencia tejto výnimky naznačuje úmysel ústavodarcu, aby k náprave došlo práve v tomto časovom horizonte.

Zapojenie Národnej rady prostredníctvom hlasovania o vyslovení dôvery pritom nepredstavuje samoučelný mechanizmus. Ak je po skončení únikovej klauzuly dlh verejnej správy nad horným limitom dlhovej brzdy, povinnosť vlády požiadať Národnú radu o vyslovenie dôvery predstavuje nielen príležitosť, ale aj ústavou implikovanú povinnosť na vyhodnotenie efektívnosti dovtedy prijatých opatrení, ako aj diskusiu o budúcich opatreniach. Vzhľadom na akútnosť problému by mala byť preto predmetom diskusie v Národnej rade najmä budúca trajektória a spôsob znižovania dlhu, aby sa nastavili rámce pre predvídateľnú fiškálnu politiku berúc do úvahy ekonomické podmienky vrátane externých faktorov mimo kontroly vlády (ako je napríklad vývoj u našich obchodných partnerov, globálna ekonomická situácia a pod.). Platí pritom, že čím skôr existuje konkrétny plán na zníženie dlhu, tým skôr je možné začať s realizovaním opatrení, a to s menšími nákladmi pre ekonomiku a životnú úroveň obyvateľov. Vláda tak na základe kredibilnej trajektórie znižovania dlhu môže hlasovaním o dôvere v Národnej rade získať mandát na vykonávanie príslušných opatrení. Súčasný stav, keď vláda bezdôvodne odkladá svoju žiadosť o vyslovenie dôvery, tak môže nastoľovať aj otázku, ako je možné vnímať mandát takej vlády pre vykonávanie svojej riadnej činnosti³⁴.

Uvedené skutočnosti naznačujú, že bez jednoznačného výkladu ústavných povinností vyplývajúcich z prekročenia limitu dlhu, vrátane povinnosti vlády požiadať o vyslovenie dôvery, môže dochádzať k oslabeniu účinnosti sankčného mechanizmu dlhovej brzdy a k nenaplneniu cieľov ústavného zákona.

³³ V prípade prekročenia hraníc prvého alebo druhého sankčného pásma má ministerstvo financií resp. vláda povinnosť predkladať Národnej rade návrh opatrení na zníženie výšky dlhu, ktoré by mali byť reálne, nielen formálne.

³⁴ To platí najmä v situácii, keď pri sankciách druhého a tretieho pásma existujú aj explicitné obmedzenia pre vládu napríklad v podobe zmrazenia plátov členov vlády, viazania výdavkov štátneho rozpočtu a nemožnosti využívať rezervu vlády a rezervu predsedu vlády.

Úplne na záver Rada dodáva poznámku, ktorú považuje za zásadnú. V roku 2011 sa slovenský ústavodarca rozhodol ústavný systém rozšíriť o oblasť ústavných pravidiel rozpočtovej zodpovednosti. Tento svoj krok potvrdil v roku 2020 priamo v ústave, článkom 55a. Týmto krokom sa – z vôle ústavodarcu – nevyhnutne zúžil priestor voľnej úvahy, ktorý má demokraticky ustanovená reprezentácia k dispozícii pri nakladaní s verejnými financiami. Medzi voľnou úvahou demokraticky zvolených reprezentantov na jednej strane a ústavnosťou a právnym štátom na strane druhej existuje isté prirodzené napätie, ktoré práve v tejto sfére zreteľne vidno. Prihliadajúc na materiálne chápanie právneho štátu je však Rada presvedčená, že zavedenie ústavných pravidiel rozpočtovej zodpovednosti posunulo, z vôle ústavodarcu, v oblasti nakladania s verejnými financiami, bod rovnováhy medzi voľnou úvahou zvolených reprezentantov a právnym štátom výrazne smerom k právnemu štátu. Dodržiavanie „finančnej ústavy“, tvorenej článkom 55a ústavy a ústavným zákonom, má garantovať občanom systémovú ochranu pred nezodpovedným hospodárením štátu a teda schopnosť štátu poskytovať nevyhnutné verejné služby nie len v súčasnosti, ale aj do budúcnosti.

Ján Tóth, v.r.
predseda
Rada pre rozpočtovú
zodpovednosť

Juraj Kotian, v.r.
Člen
Rada pre rozpočtovú
zodpovednosť

Martin Šuster, v.r.
Člen
Rada pre rozpočtovú
zodpovednosť

Ústavný súd Slovenskej republiky
Hlavná 110
042 65 Košice
vo veci PL. ÚS 06/2026